

بررسی اثرات پروژهای سدسازی بر محیطزیست با محوریت توسعه پایدار

محمدتقی سراجیان^{1*}، علی ابراهیمی کماجانی²

1- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جامع شوشتر، گروه سازه های آبی Mt_Serajian@yahoo.com

2- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز، گروه سازه های آبی

چکیده

در سالهای اخیر احداث سد و دریاچه های مصنوعی در پشت این سازه ها رواج پیدا کرده است که باعث تغییر در محیط زیست و اکوسیستم می گردد. تاثیر دیگر این سازه ها بر محیط پیرامون خود پس از احداث و یا در مواقع بحرانی همانند شکست سد می باشد. در برخی موارد این سازه ها می توانند اثرات مثبت و درخشانی داشته باشند که لازمی این امر طراحی صحیح و انجام مطالعات محیط زیستی در خصوص آن سازه می باشد و چنانچه این بررسی ها قبل از اجرای یک پروژه عظیم مانند سدسازی انجام نگیرند می تواند خسارات جبران ناپذیری بر محیط پیرامون خود داشته باشند. در این مقاله سعی شده است که ارتباط مهندسی سد را با محیط زیست بررسی کرده و ضمن برشمردن خطرات سدها بر محیط پیرامون خود، در هر مرحله از خطرات موجود با ارائه راهکارهای مختلف، سعی شود که اثرات مخرب سدها را به حداقل کاهش دهیم.

واژه های کلیدی: سد، محیط زیست، ارزیابی و توسعه پایدار، دریاچه مصنوعی، اکوسیستم

1- مقدمه

همانطور که می دانیم، آب در میان مواهب طبیعی از جایگاه ویژه ای برخوردار است و این اهمیت از آنجا ناشی می شود که اکثر پژوهشگران منشا اولیه حیات را در آب جستجو می نمایند. نگاهی کوتاه به وضعیت آبهای قابل دسترسی و استفاده بشر و سایر موجودات زنده دیگر که به آب شیرین برای ادامه حیات نیاز دارند، عمق مساله و اهمیت برخورد جدی و محتاطانه با آب را روشن می سازد.

برای درک بهتر این مسئله دانستن تعریف توسعه پایدار حائز اهمیت. توسعه پایدار، عبارت (FAO) سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد است از مدیریت و حفاظت اساسی از منابع طبیعی و جهت دادن فناوری و سنتها به طریقی که اطمینان حاصل شود که نیازهای انسانی برای همیشه، در حال حاضر و برای نسل آینده برآورد می گردد. توسعه پایدار اکولوژیکی بهترین و ایده آلترین نوع توسعه محسوب می گردد و عبارت است از: توسعه ای که کیفیت کلی زندگی را در حال و آینده بهبود بخشیده، بطوری که فرآیندهای اکولوژیکی ضروری را برای ادامه زندگی حفظ نماید. بر این اساس فعالیت های توسعه ای باید بر اساس نیازهای اجتماعی تدوین شود. این فعالیت ها شامل روشهای ساختمانی و بیولوژیکی، ترویج متدهای نوین، تلاش در جهت مشارکت عمومی و مردمی، آموزش و تبلیغات می باشند. سپس گزینه های رقیب از نظر اقتصادی مورد توجه قرار گیرد و در نهایت فرآیندهای اکولوژیکی مورد بررسی قرار گیرند. طبیعی است در جایی که این فرآیندها به نوعی مختل شوند و یا نادیده انگاشته شوند، توسعه پایدار نمی تواند تحقیق یابد. در بخش فرآیندهای اکولوژیکی بایستی منابع طبیعی حوزه مد نظر قرار گیرند. خاک و آب از مهمترین و در دسترس